

Le Concert Olympique olv. Jan Caeyers

vr 14 okt 2016 / Blauwe zaal / Grote podia

20 uur / pauze ca. 20.55 uur / einde ca. 21.45 uur
inleiding 19.15 uur / Gert Haelterman / Muziekstudio

Ken uw Klassiekers 2016-2017

Le Concert Olympique olv. Jan Caeyers
vr 14 okt 2016

Concerto de' Cavalieri olv. Marcello Di Lisa
vr 18 nov 2016

Mahler Chamber Orchestra olv. Isabelle Faust
wo 7 dec 2016

Kammerakademie Potsdam olv. Trevor Pinnock
wo 25 jan 2017

Le Concert Olympique olv. Jan Caeyers
vr 31 mrt 2017

Le Concert Olympique www.leconcertolympique.eu
deSingeldebuut **wo 13 okt 2010** / laatst in deSingel **do 28 jan 2016**

Jan Caeyers www.leconcertolympique.eu/nl/jan-caeyers/dirigent
deSingeldebuut **za 12 jan 1985** / laatst in deSingel **do 28 jan 2016**

Alexander Melnikov
www.impresariat-simmenauer.de/Artists/AlexanderMelnikov/biography-en.html
deSingeldebuut **zo 8 mrt 2009** / laatst in deSingel **wo 8 jun 2016**

Le Concert Olympique
Jan Caeyers muzikale leiding
Alexander Melnikov piano
Friedemann Breuninger viool
Florian Peelman altviool
Franz Ortner cello

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847)

Pianokwartet nr 2 in f, opus 2 28'

Allegro molto

Adagio

Intermezzo: Allegro moderato

Finale: Allegro molto vivace

Concerto voor piano en orkest nr 1 in g, opus 25 19'

Molto allegro con fuoco

Andante

Presto - Molto allegro vivace

pauze

Symfonie nr 4 in A, opus 90, 'Italiaanse' 26'

Allegro vivace

Andante con moto

Con moto moderato

Saltarello: Presto

 **Gelieve uw GSM
uit te schakelen**

De inleidingen kan u achteraf
beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling /
concert / tentoonstelling van
uw keuze.

Grand café deSingel drankjes /
hapjes / snacks uitgebreid
tafelen open alle dagen: 9-24 uur /
informatie en reserveren:
+32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie,
opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma
van deSingel met andere
toeschouwers delen. Selecteer
hiervoor voorstelling / concert /
tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum,
dan maakt u meteen kans om
tickets te winnen.

Cd-verkoop Bij onze concerten
worden occasioneel cd's te
koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg
74 / Brussel / +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Concertvleugels Met bijzondere
dank aan Ortwin Moreau voor het
stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice /
Kapucijnenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Le Concert Olympique wordt gesteund door structurele partners KU Leuven en
Nationale Loterij, structurele sponsors Ackermans & van Haaren en KBC en de
concertsponsor Viessmann.

“Felix Mendelssohn, de gentleman-componist!”

Fragment uit het manuscript van Mendelssohns Italiaanse Symfonie, begin van het eerste deel

“Hij speelde piano zoals een leeuwerik zweeft, hoog boven de wolken”, zo noteerde zijn goede vriend Ferdinand Hiller (1811-1885), in zijn boek ‘Felix Mendelssohn Bartholdy: Briefe und Erinnerungen’, Keulen 1874.

Hij was niet de enige die het pianospel van de componist verheerlijkte...Clara Schumann schreef aan haar man, Robert Schumann: “Gedurende enkele minuten kon ik mijn tranen niet bedwingen, als alles gezegd en gedaan is blijft hij voor mij de pianist die mij het nauwst aan het hart ligt”.

Felix Mendelssohn kwam op de wereld in Hamburg, in 1809, als zoon van een welstellende bankier en als kleinzoon van Moses Mendelssohn, de grote Duits-joodse filosoof van de achttiende eeuw.

Zijn familie had invloedrijke relaties in de culturele wereld en Felix werd, samen met zijn zus Fanny, opgevoed in een omgeving waar muziek en cultuur werden beoefend en aangemoedigd, waardoor de jonge Felix al vroeg in aanraking kwam met heel wat kunstenaars en schrijvers. Toen hij drie jaar was verhuisden zijn ouders naar Berlijn. Felix maakte er kennis met Carl Friedrich Zelter, de man die eerst van beroep metselaar was in de firma van zijn vader, maar zich vanaf 1815 uitsluitend aan de muziek zou wijden en die Mendelssohn bij de grote en toen al oude dichter Goethe in Weimar introduceerde.

Het eerste optreden van Felix als pianist dateert van 1818 - hij is dan 9 jaar.

Met componeren begon hij in 1820 en sommige van zijn beste werken behoren tot zijn jeugdperiode.

Denken we maar aan het Octet van 1825 of de ouverture tot ‘Midzomernachtsdroom’ die hij schreef toen hij 17 jaar was. De Engelse George Grove, ‘founding editor’ van de beroemde ‘Grove’s Dictionary’ noemde het “the greatest marvel of early maturity that the world has ever seen in music”. Later, in 1843, werkte Mendelssohn ze bij met de beroemde Bruiloftsmars en het feeërieke Scherzo.

In zijn vroege periode experimenteert de jonge Mendelssohn vormtechnisch en harmonisch, in sommige muziekstukken uit die periode klinkt hij buitengewoon enthousiast, soms zelf wat ruw en onbezonnen, dan weer

verrassend exuberant en extravert. Hij componeert dan ontzettend vlug en veel en dat maakt dat hij op zijn veertiende al kan terugkijken op een imposant oeuvre. Het grote publiek kent hem vooral als componist, maar daarnaast was hij buiten een begenadigd pianist - zoals blijkt uit de opmerkingen van Hiller en Clara Schumann - organist, orkestleider en pedagoog, aan wie we onder andere de herontdekking van Bach te danken hebben door zijn uitvoering van de Mattheuspassie, het historische beginpunt van de 'Bachrenaissance'. In Düsseldorf brengt hij in 1833 als muzikaal directeur van de stad een 'Händelrevival' op gang. Hij is de oprichter van het conservatorium te Leipzig, dat in 1843 één der voornaamste muziekcentra van Europa wordt met Mendelssohn en Schumann als compositie leraren. Hij wordt er in 1835 directeur van het Gewandhaus, waar hij als leider van het orkest uitvoeringen geeft van historische concerten met muziek van oude, toen helemaal vergeten meesters, zoals Lassus en Palestrina. Maar hij gaat nog verder, zet zich in voor het werk van Bach, Händel en de Weense klassieken, maar ook voor de destijds 'hedendaagse' componisten zoals Schubert en Wagner. Voordien, van 1829 tot 1832, maakte hij een aantal reizen, onder meer naar Londen, Schotland en Italië, waar hij de inspiratie opdeed voor enkele van zijn belangrijkste orkestwerken. De brieven die hij schreef tijdens die reizen, met eigen tekeningen en aquarellen, vertellen hoe hij genoot van wat hij zag, hoe hij onder de indruk kwam van de natuur in al haar voor hem onbekende aspecten. In 1841 benoemt Friedrich Wilhelm IV van Pruisen - die in 1840 als koning de troon besteeg en zou regeren tot 1861 - hem als zijn kapelmeester en het jaar daarop tot zijn Generalmusikdirektor in Berlijn. In 1836 leidde Mendelssohn in Düsseldorf de première van zijn oratorium 'Paulus' waarna hij onmiddellijk plannen maakte voor een nieuw opus in het genre: 'Elias'. Het duurde lang voordat dit werk helemaal voltooid was, getuige daarvan de datum van de première die pas plaatsvond in augustus 1846, in het kader van het Birmingham Music Festival. Dit festival werd al vanaf 1768 om de drie jaar georganiseerd en duurde drie tot vier dagen. Mendelssohn begon aan een grondige omwerking van zijn oratorium die vijf maanden in beslag nam en pas in april 1847 werd 'Elias' in Exeter Hall in Londen voor het eerst opgevoerd in de versie waarin we het werk nu kennen.

Na zijn laatste bezoek aan Engeland in de lente van 1847 was hij erg gedepriemd door het overlijden van Fanny, zijn vier jaar oudere zus waar hij zo van hield. Hij had een zwakke gezondheid en stierf aan een hersenbloeding in Leipzig op 4 november, amper 38 jaar jong, zwaar overwerkt en uitgeput. De nationaalsocialisten verboden Mendelssohns werk dat zij als 'joods' en daarom verwerpelijk beschouwden...

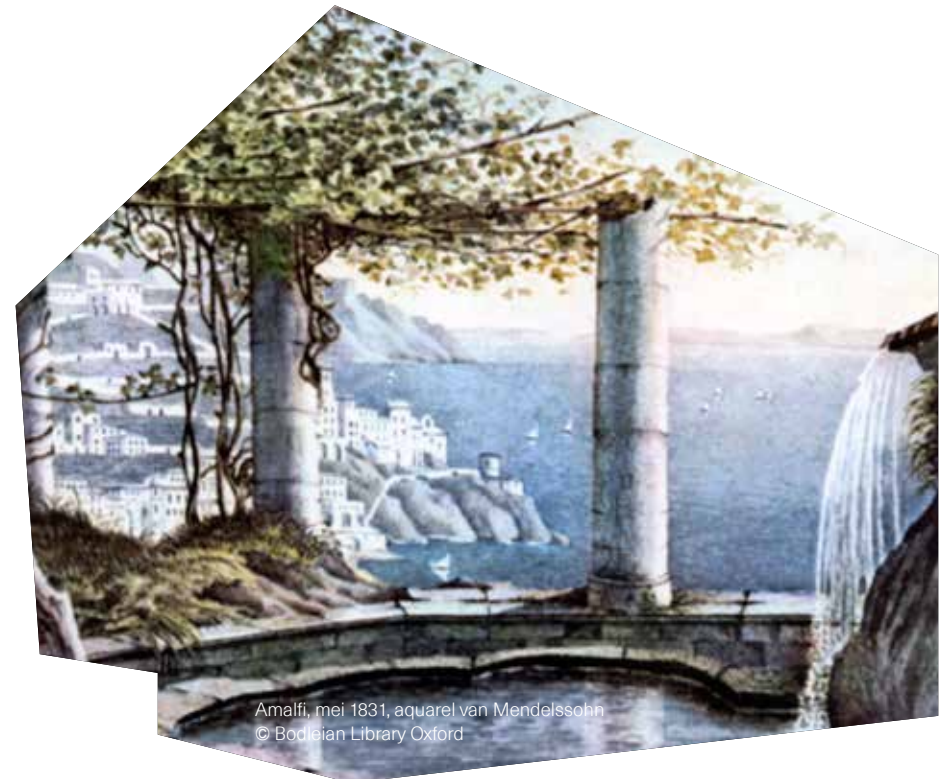
Het concert vanavond opent met het **Tweede Pianokwartet** van Mendelssohn, **in f, opus 2**. De drie pianokwartetten die Mendelssohn componeerde, zijn jeugdwerken. Hij schreef ze als teenager tussen 1822 (hij was toen 13!) en 1825 en ze bevatten zowat de mooiste muziek uit deze periode. Het Tweede Pianokwartet dateert van 1823 en was opgedragen aan zijn leraar Zelter. Het waren de eerste werken van Mendelssohn die uitgegeven werden. Het werk vertoont heel wat karakteristieken die we altijd in zijn muziek terugvinden: zijn instinct voor een snel scherzo, zijn gave voor een gevoelige en expressieve melodie, en vooral zijn uitzonderlijk gevoel voor structuur. Zelter was een goede leermeester maar niets in zijn onderwijsmethode verklaart de originaliteit van Mendelssohn om expressieve melodieën en harmonieën in verrassend nieuwe, indrukwekkende en ongewone vormen over te brengen.

Het Violconcerto van Mendelssohn is overbekend maar zijn twee Pianoconcerti veel minder, hoewel ze erg spectaculair en vernieuwend zijn en in feite de overgang vormen van de klassieke periode naar de vroeg-romantiek. In de negentiende eeuw behoorden de beide pianoconcerti van Mendelssohn tot de meest gespeelde werken in hun soort. De briljante schrijfwijze voor piano en de pittige finales waren zowel voor solist als voor orkest de gelegenheid om op hoog niveau aangenaam vermaak te brengen en hun kunnen te tonen. De werken raakten daarna wat op het achterplan omdat ze dikwijls werden beschouwd als virtuoos vertoon. Daar is gelukkig een kentering in gekomen. Het **Eerste Pianoconcerto in g opus 25**, ontstond tijdens een Italiëreis die twee jaar zou duren, te Rome in november 1831, ongeveer gelijktijdig met zijn Vierde Symfonie en na een ontmoeting met een pianiste in München. Het werd voor het eerst in die stad uitgevoerd in oktober 1831 met Mendelssohn zelf aan de piano. De drie

delen lopen hoogst origineel in elkaar over en worden samengehouden door eenzelfde fanfare-achtig motief. Ze vertonen nieuwe ideeën qua vorm, onder meer een heel korte dramatische introductie door het orkest dat het eerste deel inleidt - net zoals de paukenroffel in een circus - waarna onmiddellijk daarop de solopiano haar intrede doet met een uitbundig staaltje van virtuoze pianistiek waaruit heel snel het eerste thema tevoorschijn komt, dat door het orkest wordt overgenomen. Dan stelt de piano het tweede lyrische thema voor en van dan af zijn lyriek en virtuositeit onafscheidelijk.

Het is altijd interessant om uit te vinden hoe en in welk opzicht een componist in bepaalde werken een bijdrage levert aan de ontwikkeling van een bepaald muziekgenre. Als we spreken over symfonieën zijn bij Mozart ongetwijfeld de twee laatste van een ongekennde originaliteit; bij Beethoven zijn het de Derde, de Vijfde en Negende die heel nieuwe wegen bewandelen, Schubert wijst de weg met zijn 'Onvoltooide'. Ook Mendelssohn droeg bij tot de verdere ontplooiing van de symfonische kunst. Zonder iets van zijn persoonlijkheid te verliezen zoekt hij zijn inspiratie vooral om en achter zich en die verwerkt hij dan bijna moeiteloos, in zijn eigen muziktaal. Hij behoudt en koestert de verworvenheden van Bach en Mozart en verpakt eigen ideeën in klassieke vormprincipes. De **'Italiaanse' Symfonie nr 4 in A, opus 90**, ontstond in 1833 na zijn reis naar Italië. Hij bezocht er onder meer Venetië, waar hij de meesterwerken van Titiaan en Giorgione bewonderde, daarna Florence, Rome, Napels en Milaan. Over de orkesten en zangers was hij niet te spreken, de orkestdiscipline was abominabel en de beste zangers waren naar meer belangrijke cultuurcentra zoals Berlijn, Parijs, Londen of Wenen vertrokken. Wat hem enorm boeide, waren de kunstschaten, de kathedralen, het land. Zijn brieven die overgebleven zijn van deze grote tournee die hem meer dan 3 jaar door Italië en omliggende landen voerde, spreken er boekdelen over. Toch was Mendelssohn, de perfectionist, nooit tevreden over zijn symfonie. Hij was een eeuwige twijfelaar als het zijn eigen werk betrof en herwerkte bijna al zijn grote composities. De 'Italiaanse' reviseerde hij na de première in mei 1833 in Londen (alles behalve deel 1) maar ook die versie beviel hem niet helemaal. Toch noemde hij dit werk "das lustigste

Stück das ich je gemacht habe." En dat slaat zonder twijfel op het eerste deel, een uitgelaten 'Allegro Vivace'. Het 'Andante con moto' heeft het karakter van een plechtige mars en is daarom wel eens betiteld als een processie van pelgrims. Deel 3 is een Ländlerachtig, lyrisch stuk in 3/4-maat, een 'Menuet Con moto moderato' met één van de mooiste melodieën die Mendelssohn ooit schreef. De symfonie sluit af met een 'Saltarello, Presto', een snelle Italiaanse dans waarin hij zijn grootste troeven uitspeelt op het vlak van orkestinstrumentatie.

Amalfi, mei 1831, aquarel van Mendelssohn
© Bodleian Library Oxford

Le Concert Olympique
Jan Caeyers muzikale leiding

1ste viool

Friedemann Breuninger
(concertmeester)
Ludwig Duerichen
Liesbeth Baelus
Susanne Schäffer
Pieter Jansen
Dmitri Stambulski
Clara Jaszczyszyn
Nikita Akulov
Paulina Sokolowska

2de viool

Anne Weber
Francis Reusens
Noémi Tiercet
Marit Vliegenthart
Cédric Allard
Femke Verstappen
Anna Urpina
Svenja Van Driessche

altviool

Florian Peelman
Muriel Razavi
Kerstin Hoelen
Gergely Kota
Fayçal Cheboub
Nina Poskin

cello

Franz Ortner
Steven Caeyers
Johannes Burghoff
Agnieszka Kolodziej
Mart Caeyers

contrabas

Josef Gilgenreiner
Nikita Naumov
Mati Lukk
Siret Lust

fluit

Anna Saha
Katelijne Franssens

hobo

Luc Nielandt
Dorien Schrooten

klarinet

Christian Hopfgartner
Manfred Stimez

fagot

Alain Cremers
Julia Gutschlhofer

hoorn

Peter Bromig
Louisa Van Dessel

trompet

Serge Rigauumont
Jonas Van Hoeydonck

pauken

Koen Wilmaers

Doe het für Elise

ONZE PIANO'S HEBBEN UW STEUN NODIG.

De piano is de begeleidende kracht voor de musici, dansers en acteurs van morgen. Om jonge musici en podiumkunstenars van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen op het allerhoogste niveau op te leiden, kan een kwaliteitsvol instrumentarium niet ontbreken. Het Conservatorium heeft permanent 87 piano's in gebruik en veel van deze piano's zijn aan renovatie of vervanging toe.

U kan investeren in het artistiek talent van morgen op het rekeningnummer BE10 0000 0000 0404 (BIC: BPOTBEB1) van de Koning Boudewijnstichting en vermeld '128/2838/00002' als gestructureerde mededeling.*

*Voor elke gift vanaf €40 ontvangt u een fiscaal attest waardoor 45% van uw gift in mindering wordt gebracht van de door u te betalen belastingen.

Steun het talent van morgen. www.savethepiano.be

Dit weekend in deSingel

Imogen Cooper piano

Leos Janáček

Selectie uit 'Op een overgroeid pad',
boek 1

Robert Schumann

Davidsbündlertänze, opus 6

Claude Debussy

La Puerta del Vino (uit 'Préludes',
Boek 2)

La Soirée dans Grenade (uit
'Estampes')

Manuel de Falla

Homenaje ('Tombeau de Claude
Debussy')

Isaac Albéniz

Selectie uit 'Iberia'

- El Albaicín
- Evocación
- El Puerto
- Fête-Dieu à Seville (El Corpus en
Sevilla)

za 15 okt 2016 / Blauwe zaal / 20 uur

€ 24, 20 (basis)

€ 20, 16 (-25/65+)

€ 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Yarrid Dhooghe
19.15 uur Blauwe foyer

Publieke masterclasses Piano olv. Imogen Cooper

zo 16 okt 2016 / Kleine zaal

10.30 uur tot 12.30 uur & 13.30 uur tot 15.30 uur / gratis zonder reservering

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

Vlaamse
overheid

Provincie
Antwerpen

mediasponsors

Knack

dS De
Standaard

